

Kršitve svobode govora in diskriminacija zaradi spolne usmerjenosti v Litvi

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 19. januarja 2011 o kršitvah svobode govora in diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti v Litvi

Evropski parlament,

- ob upoštevanju mednarodnih instrumentov, ki zagotavljajo človekove pravice in temeljne svoboščine in prepovedujejo diskriminacijo, zlasti Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin,
 - ob upoštevanju členov 6 in 7 Pogodbe o Evropski uniji in člena 19 Pogodbe o delovanju Evropske unije, ki EU in njene države članice zavezujejo k spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin in zagotavljajo evropska sredstva za boj proti diskriminaciji in kršenju človekovih pravic,
 - ob upoštevanju Listine temeljnih pravic Evropske unije, zlasti člena 11, ki zagotavlja pravico do svobode izražanja, ter člena 21, ki prepoveduje diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti,
 - ob upoštevanju predloga spremembe zakona o upravnih prekrških Republike Litve (št. XIP-2595),
 - ob upoštevanju osnutka mnenja Ministrstva za pravosodje Republike Litve (št. 11-30-01),
 - ob upoštevanju dejavnosti Evropske unije za boj proti diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti in homofobije,
 - ob upoštevanju poročila Agencije za temeljne pravice iz novembra 2010 z naslovom Homofobija, transfobija in diskriminacija na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. septembra 2009 o razmerah v Litvi po sprejetju zakona o zaščiti mladoletnikov¹,
 - ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o homofobiji, zaščiti manjšin in protidiskriminacijskih politikah, zlasti tistih o homofobiji v Evropi²,
 - ob upoštevanju členov 115(5) in 110(2) poslovnika,
- A. ker je seimas 16. decembra 2010 odložil glasovanje o zakonodajnem predlogu za spremembo zakona o upravnih prekrških, na podlagi katerega bi se javna promocija homoseksualnih odnosov kaznovala z denarno kaznijo od 2 000 do 10 000 LTL (580–2 900EUR), saj predlogov sprememb še niso pregledali ustrezni parlamentarni odbori in jih še vedno pregledujejo litovske nacionalne oblasti,

¹ UL C 224 E, 19.8.2010, str. 18.

² UL C 287 E, 24.11.2006, str. 179, UL C 300 E, 9.12.2006, str. 491, UL C 74 E, 20.3.2008, str. 776.

- B. ker je odbor za šolstvo, znanost in kulturo seimasa 8. decembra 2010 spolno usmerjenost umaknil s seznama razlogov za zaščito v določbah o enakih možnosti zakona o izobraževanju (člen 5(1)),
- C. ker so predlogi spremembe zakona o upravnih prekrških v nasprotju s členom 25 ustave Republike Litve, ki določa, da se oseb ne sme ovirati pri iskanju, prejemanju in dajanju informacij in idej, ter s členom 29, v katerem je zapisano, da so vsi ljudje enaki pred zakonom, sodiščem ter drugimi državnimi institucijami in uradniki. Človekovih pravic se ne sme omejevati, prav tako pa se ne sme podeljevati privilegijev na podlagi spola, rase, državljanstva, jezika, izvora, družbenega položaja, vere, prepričanja ali mnenja,
- D. ker je minister za pravosodje Republike Litve izrazil mnenje, da so predlogi spremembe zakona o upravnih prekrških v nasprotju z zavezami Litve v okviru njene ustave, Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah,
- E. ker zadnje poročilo Agencije za temeljne pravice iz novembra 2010 o homofobiji, transfobiji in diskriminaciji na podlagi spolne usmerjenosti in spolne identitete vsebuje sklep, da bi spremembe lahko potencialno kriminalizirale skoraj vsak javen izraz, prikaz ali informacijo o homoseksualnosti,
- F. ker se je junija 2009 seimas z veliko večino odločil za spremembo zakona o zaščiti mladoletnikov pred škodljivimi učinki javnega obveščanja ter s tem mladoletnikom prepovedal dostop do informacij o homoseksualnosti,
- G. ker ostaja nepojasnjeno, kaj v zakonu o oglaševanju pomeni izkazovanje ali promocija spolne usmerjenosti,
- H. ker je to resolucijo spodbudil niz zaskrbljujočih dogodkov, na primer sprejetje zakona o zaščiti mladoletnikov pred škodljivimi učinki javnega obveščanja, poskus lokalnih oblasti, da bi prepovedale organizacijo pohodov za enakost in gejevskih parad, ter podžigajoč, grozilen in sovražen govor vodilnih politikov in poslancev,
- I. ker so 17. maja 2010, na mednarodni dan proti homofobiji, vse vrste homofobije in diskriminacije na podlagi spolne usmerjenosti soglasno obsodili podpredsednica Komisije Viviane Reding, visoka predstavnica Evropske unije Catherine Ashton, predsednik Evropskega sveta Herman van Rompuy in predsednik Evropskega parlamenta Jerzy Buzek,
- J. ker je Svetovna zdravstvena organizacija leta 1990 homoseksualnost umaknila s seznama duševnih bolezni; ker ni nobena verodostojna raziskava pokazala, da bi spolna vzgoja otrok in mladostnikov lahko vplivala na njihovo spolno usmerjenost, in ker vzgoja o spolni različnosti spodbuja strpnost in sprejemanje razlik,
 - 1. podpira vrednote in načela, na katerih temelji Unija, zlasti spoštovanje človekovih pravic, vključno s pravicami vseh manjšin;
 - 2. ponovno potrjuje, da so institucije EU in države članice dolžne v Evropski uniji zagotavljati spoštovanje, zaščito in promocijo človekovih pravic, brez razlikovanja na podlagi spolne usmerjenosti, saj tako določajo Evropska konvencija o človekovih pravicah, Listina Evropske unije o temeljnih pravicah in člen 6 Pogodbe o Evropski uniji;

3. poziva seimas, naj zavrne predlog spremembe zakona o upravnih prekrških, vključi spolno usmerjenost na seznam razlogov za zaščito v zakonu o izobraževanju, omogoči mladoletnikom, da prosto dostopajo do informacij o spolni usmerjenosti, in pojasni pomen prepovedi v zakonu o oglaševanju;
4. poudarja, da na plenarnem zasedanju litovskega parlamenta še niso glasovali o predlaganih spremembah in da jih še pregledujejo litovski nacionalni organi;
5. potrjuje odločno stališče, ki ga je v več priložnostih zavzela predsednica Republike Litve Dalia Grybauskaitė, ko je kritizirala homofobno zakonodajo kot škodljivo za litovske državljane in podobo Litve, ter jo poziva, naj vloži veto na predlagane spremembe zakona o upravnih prekrških, če bodo sprejete;
6. odobrava nedavno uvrstitev homofobije med oteževalne okoliščine pri kaznivih dejanjih;
7. odobrava dosedanje dvostransko ukrepanje Evropske komisije; poziva Komisijo, naj opravi pravno presojo predlaganih sprememb zakona o upravnih prekrških, obenem pa naj razglasi načrt EU s konkretnimi ukrepi zoper homofobijo in diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti;
8. odobrava načrt litovskih oblasti, da bodo pregledale predlagane spremembe, ki so domnevno v nasprotju z evropskim pravom, zlasti glede načela nediskriminacije na podlagi spolne usmerjenosti;
9. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic in držav kandidatk, predsedniku in parlamentu Republike Litve, Agenciji EU za temeljne pravice in komisarju Sveta Evrope za človekove pravice.